1524, n. 1739). Elanikkude tihedus (aluseks rahvalugemise andmed) 15.1 km²:il, või metsad ja kõlbmatud maad maha arvatud — 25.3 km²:il. **Külasid** 23: Härjanurme vallas: Jõune, Härjanurme, Rehemaa, Kurukase, Kaatvere, Pööraküla; Puurmani vallas: Ruupa, Kunila, Mäända, Tammiku, Tõrve, Kirikuvalla, Rootsi, Oja, Pikknurme, Saduküla, Altnurga, Laasme; Laeva vallast: Laeva, Ajuküla, Keskküla, Metsanurga, Väänikvere. **Mõisaid** 8 (neist peamõisaid 5, karjamõisaid 3). Riigimõisad: Härjanurme, Puurmani (Raudala ja Rukkiaia krjm.), Laeva, Kursi kirikumõisa. Tartu linna mõisa: Saduküla (Maarja krjm.). Puurmani mõisat peetakse Põllutöö-ministeeriumi poolt suurpõllupidamisena, mis on praegu Eesti Angelni Karjakasvatajate Seltsile välja renditud, Saduküla ms on rendil. Mõisaist plaanistatud kuni 1923. aastani 1 (Härjanurme. Laeva ms vt. Äksi kihelk.) 26 krundiks, millest antud normaaltaludena põlise tarvitamise õigusega ja ajutise rendilepingu põhjal 21, tööstuslisile ettevõtteile 1, ametnikele 3, juurdelõikena 1. **Talusid** 330, neist kuni 1 ha: ni 2, 1—15 ha: ni 50, 15—60 ha: ni 263, 60—250 ha: ni 15. Taludest ostetud 113, renditud 217. — Maast on **põldu** ja **aiamaad** 5477.1 ha (25.3%), **heinamaad** 4195.6 ha (19.4%), **karjamaad** 3219.7 ha (14.8%), **metsa** 6683.9 (30.8%) ja **kõlbmata maad** 2086.0 (9.7%). 100 inimese kohta tuleb põldu ja aiamaad 167 ha, heinamaad 128 ha, karjamaad 98 ha, metsa 203 ha ja kõlbmata maad 64 ha. Talumaad on 4912.0 ha, riigimaad (end. mõisa maad) 15 286.5 ha ja kirikumaad 1468.8 ha. — **Külvipind** 1920 a. (sulgudes 1916. a.): talirukist 387.2 ha (672.1 ha), talinisu 56.6 ha (95.4 ha), suvinisu 17.4 ha (100.1 ha), otra 416.3 ha (782.9 ha), kaera 485.2 ha (1339.1 ha), segavilja 192.2 ha (153.7 ha), herneid, ube ja läätsi 11.2 ha (6:9 ha), kartuleid 95.8 ha (247.5 ha), linu ja kanepit 79.7 ha (123.1 ha), tatraid 0.6 ha (1.1 ha), loomatoidu-juurikaid 3.9 ha (19.3 ha), põlluheina 348.8 ha (977.9 ha). 100 inimese kohta külvipinda: talirukist 11.9 ha (20.6 ha), talinisu 1.7 ha (2.9 ha), suvinisu 0.5 ha (3.1 ha), otra 12.7 ha (24.0 ha), kaera 14.9 ha (40.8 ha), segavilja 5.9 ha (4.7 ha), herneid, ube ja läätsi 0.3 ha (0.2 ha), kartuleid 2.9 ha (7.6 ha), linu, kanepit 2.4 ha (3.8 ha), tatraid 0.02 ha (0.03 ha), loomatoidu-juurikaid 0.1 ha (0.6 ha), põlluheina 10.7 ha (30.0 ha). Keskmine põllusaak ha: lt vaata lhk. 16. **Koduloomi** (1920, sulgudes 1916): hobuseid 908 (1085), neist üle 2.5 a. 638 (851), veiseid 2245 (3495), neist lehmi üle 2 a. 1089 (1752), lambaid 2621 (3988), sigu 1273 (1942), kanu 1016, parte 31, hanesid 247. 100 inimese kohta tuleb hobuseid 27.8 (33.2), neist üle 2 5 a. 19.6 (26 1), veiseid 68.6 (107.0), neist lehmi üle 2 a. 33.5 (53.6), lambaid 80.3 (124.3), sigu 39.0 (59.5), kanu 31.0, parte 0.9, hanesid 7.5. Tõukarja on Puurmani mõisas (1922) angeleid 2 pulli ja 109 lehma, friise 15 lehma. **Mesipuid** 135. **Auru-rehepeksumasinaid** 8. **Sindlimasinaid** 2 (Puurmanis ja Kursi Kirikuvallas). **Vabrikuid** 1 (Saduküla ms piiritusevabrik, rendil). **Vesiveskeid** 7 (Kandi, Mõisaküla, 2 Jõune, Tõrve, 2 Puurmani). **Saeveskeid** 1 (Puurmanis). **Kivilööve** 1. **Lubja-ahje** 1 (Puurmanis Ausil). **Piimatalitusi** 5 (Härjanurme, Pikknurme, Tammiku, Puurmani Pööraküla; 3 esimest ühisuste omad). **Iseseisvaid käsitöölisi** 12. Kauplusi 6 (Kursi